

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licejalna knjižnica

Uredništvo:

Woltova ulica 14. Telefon 360

Uprava:

Marijin trg 8. Telefon 44.

Pavšalni franko, se ne vračajo.
je priložiti znamko
odgovor.

Ljubljana.

Kriza kabineta dolgotrajna?

Zagreb, 14. nov. »Juturnji list« poroča iz Beograda, da ni imel včeraj noben parlamentarni klub seje. Tudi ministrski svet ni imel seje. Sodiijo, da ministrska kriza ne bo kmalu rešena.

Zagreb, 14. nov. »Novosti« poročajo iz Beograda, da vlada ne bo predložila ostavke, temveč da bodo vladne skupine izvedle pogajanja za izpremembo sporazuma, kar zahtevajo radikalci. Ve se za gotovo, da bosta odstopila ministra Trifković in Gjurišić. Jutri bo minister Trifković na seji ministrskega sveta predložil svoj zadnji akt kot minister in sicer zakonski načrt o izpremembi poslovnika. Verjet-

no je, da bo ob tej priliki minister Trifković podal ministrskemu predsedniku Pašiću svojo demisijo. V parlamentarnih krogih se govori, da so radikalci ponudili zunanje ministrstvo Svetozaru Pribičeviću, listnico notranjega ministra pa naj bi prevzel kak drug demokrat. Kot kandidat za finančno ministrstvo se omenja dr. Momčilo Ninčić.

Zagreb, 14. nov. »Novosti« poročajo iz Beograda, da je min. predsednik Pašić mnenja, da ne sme priti do razpada koalicije. V slučaju, da bi prišlo do razpada, bi Pašić ne sprejel mandata za sestavo nove vlade.

Z washingtonske konference.

Washington, 13. nov. Po programu državnega tajnika Hughesa za omejevanje vojnega oboroževanja na morju bi ustavila Anglija gradnjo štirih novih enot tipa »Hood« in gradnjo vseh oklopnih ladij prve in druge vrste tipa »King George V.« Japonska bi se morala odreči treh enot prvega razreda kakor tudi štirih oklopnih križark ki so še v ladjedelnicah, razen tega tudi desetih dreadnoughtov. Zedinjene države bi morale opustiti gradnjo petnajstih oklopnih ladij, ki so projektirane.

Pariz, 13. nov. »New York Herald« poroča iz Washingtona: Na prvi seji razorožitvene konference se je zlasti opazalo, da sta bila dva silno važna sedeža prazna, namreč sedeža Rusije in Nemčije. Državi, ki sta po številu prebivalstva največji v Evropi, sta bolni. Dokler obe državi ne bosta mogli na konferenco, ta ne bo mogla ukreniti nič važnega brez Nemčije in Rusije Hughes je izjavil, da bodo morale prevzeti velesile moralno poročilo za Rusijo, potem pa se je to vprašanje prepustilo odločitvi časa.

Ministrski svet o volilnem redu.

Beograd, 14. nov. Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvi poslancev. Sprejet je bil takozvani sistem državnih list. Po tem sistemu se bo vrstitev mandatov vršila nastopno: Vsaka stranka predloži

dve listi, eno oblastno za dotično število in eno državno za vso državo. Ostanke oblastnih list, ki imajo količnik, se zbira po strankah, in iz skupne vsote se z ozirom na količnik določa število za dotično stranko. Ministru za konstituantno je naročeno, naj izdela zakonski načrt.

Naša nota glede ureditve albanskih mej.

Beograd, 14. nov. (Izv.) V noti, katero namerava doposlati naša vlada konferenci ambasadorjev v vprašanju albanskih mej, se naglašja, da je rešenje teh mej tako, da bi se moglo ravnodušno sprejeti. Ker je pa naša država doslej izpolnjevala vse svoje obveze mirno in lojalno, je primerno, da se tudi tem potom pokori rešenju zaveznikov ter vzame določitev mej na znanje. Nota naglašja posebno, da so te meje nepravilne ne nevzdržljive, ker jih je odredila bivša Avstro Ogrska z namenom, da ustvari na jugu ognjišče za večne nemire. Vlada odklanja vsako odgovornost za neizvedljivost tako označenih mej in izraža željo, da stopi z Albanijo čimprej v prijateljske stike, ker je glavni princip naše po-

litike bil vedno neodvisnost Albanije. Vseled tega je vlada sklenila, da takoj odpošlje spomenico, v kateri hoče jasno in obširno označiti celokupni albanski problem in nepravilnost meje od leta 1913. V tej spomenici bo vlada poudarjala, da je ona vedno zastopala princip: Balkan — balkanskim narodom — ter da je pristala principa neodvisne Albanije. Neodvisna Albanija pa ne more obstojati brez dobrih odnosov z našo državo, vendar pa je določena meja od leta 1913 glavna ovira, da se vpostavimo normalni odnosi. Sedanja meja je nemogoča radi zavarovanja proti napadom in nevzdržna radi onih krajev, ki so s svojimi potrebami navezani na večje centre, ki so ostali v naši državi.

Demisija madžarske vlade.

Budimpešta, 14. nov. Danes ob 13. je prišel ministrski predsednik grof Bethlen k državnemu upravniku in mu naznanil demisijo vlade. Državni upravnik si je pridržal odločitev in je naprosil vlado, naj nadaljuje poslovanje. Ministrski predsednik je državnemu upravniku predla-

gal, s katerimi politiki naj se posvetuje o sestavi nove vlade.

Budimpešta, 14. nov. K demisiji vlade javljajo listi: Glavni cilj min. predsednika grofa Bethlena je, da vzpostavi delazmožnost narodne skupščine in da zmanjša nasprotstva med strankami.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Danes do-
boldan se je vršila seja ministrskega sveta. Na isti se je najprvo prečitalo poročilo Češkoslovaške vlade o sklenjenem sporazumu med Češkoslovaško in Poljsko. Nato se je razpravljalo o angleški noti, v kateri se zahteva, da takoj evakuirajo zasedeno ozemlje Albanije in da se naše čete umaknejo na črto od leta 1913. V pogledu poslovnika za skupščino je rešeno, da bodo vse stranke proporcionalno zastopane. Zahtim se je obravnavalo vprašanje volilnega reda za narodno skupščino ter se je odločilo, da se izdela načrt volilnega reda po principu proporca.

KONGRES ZEMLJORADNIŠKE STRANKE.

Beograd, 14. nov. V Veliki Plani se je vršil kongres zemljoradniške stranke, ki se ga je udeležilo okoli tisoč oseb iz raznih krajev države. Največ delegatov je bilo iz Bosne in Hercegovine, zatem iz Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Vojvodine in Južne Srbije. Poročilo glavnega odbora stranke in kluba zemljoradnikov so bila odobrena. Kongres se edino ni strinjal s postopanjem zemljoradniških poslancev v parlamentu v vprašanju zakona o zaščiti države, ker je bil mnenja, da bi morali zastopniki zemljoradnikov glasovati proti temu zakonu. O zunanjih politikah je poročal dr.

Milan Gavrilović, o notranji pa je poročal strankin tajnik Komadinč. O kmetijstvu bosta poročala dr. Miloš Tupačjanin in Živojin Gjorgjevič.

Beograd, 14. nov. Na kongresu zemljoradnikov ni došlo do sporazuma med zemljoradniki in samostojno kmetijsko stranko. Kongres je danes nadaljeval posvetovanje, kar ni bilo v programu. Kongres je bil zelo buhen.

S PORTOROŠKE KONFERENCE.

Portorose, 14. nov. Razprave konference v Portorose so v težavnem vprašanju skupnega vozniskega parka došle do povoljnega uspeha. Odboru, v katerem so zastopani strokovnjaki vseh sedmih nasledstvenih držav, kakor tudi Anglije in Francije se je posrečilo, najti ugodno rešitev, ki je v skladu z določili mirovnih pogodb. Tudi dela transportne komisije se uspešno nadaljujejo in se prejkone končajo sredi meseca novembra. Druge komisije bodo svoja dela prejkone že preje zaključila.

IZID VOLITEV V NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 14. nov. (Izv.) Pri volitvah poslancev v državni zbor so zgubili socialisti večino, ki so jo dosedaj imeli. Meščanske stranke so dobile 130.000 glasov, socialisti in komunisti pa le 124.000 glasov.

Gregorčičev večer

priredi danes ob 8. zvečer izobraževalno društvo »Bratstvo« v Mestnem domu. Vstop prost. Dnevni red: Predavanje o življenju S. Gregorčiča. (Z. Fakin). Recitacije.

Primorje praznuje v sužnosti svoj praznik. Naj ne ostane svobodna Ljubljana za zasedenem Primorjem!

Vsi na Gregorčičev večer!

Protestni shod Zveze Jugoslovanskih železničarjev

se je vršil včeraj ob 19.30 v veliki dvorani Mestnega doma.

Shod je otvoril ob obilni udeležbi predsednik narodne strokovne org. ZJŽ g. Korošec, ki je po kratkem, jedrnatem nagovoru podal besedo nar. posl. g. Deržiču, ki je kot član centralnega odbora narodnih železničarjev v Beogradu v temeljitem govoru pojasnil dosedanje boje narodnih želez. org. za uveljavljanje službene pragmatike, take pragmatike, ki naj bi dovedla državo do sreče in blagostanja, železničarje pa do zadovoljstva. Podal je sliko o današnjem bednem stanju železničarjev in povdarjal, da je temu kriva edino le desorganizacija in nerazumevanje od strani ministrstva saobračaja. Osnutek želez. gener. direktije je elaborat brez nog in glave, na podlagi katerega narodne žel. org. nikdar niti razpravljale ne bodo.

Tov. Ilesič, podpreds. ZJŽ je povdarjal, da je neobhodno potrebno, da se strnejo v tem boju v iskrenosti vse žel. org. kar se bo pokazalo pri njihovem predvidenem sestanku v Zagrebu.

Predsednik »Zveze poštinih org.« je izjavil solidarnost v boju za doseg službene pragmatike.

G. F. Beltram je kot pooblaščenec koalicijskega odbora (Saveza žel. Jugoslavije in Prometne Zveze) izjavil solidarnost v boju za uveljavljanje enotne službene pragmatike in povdarjal, da je neobhodno potrebno, da se združijo vse želez. org. v enotno fronto v boju za svoje pravice. G. Šalamun je kot zastopnik org. upokojencev prosil, da naj se sprejme na tem shodu tudi spomenica želez. upokojencev in naj jo želez. podpirajo pri uveljavljanju pragmatike.

Enoglasno sta se sprejela sledeča dva telegrama:

Gosp. ministru saobračaja, Beograd.

Železničarji zbrani na shodu v Ljubljani protestirajo proti osnutku službene pragmatike Generalne direktije, podnešenem zakonodajnemu odboru in zahtevajo, da se predloži osnutek iz meseca maja 1920.

Gosp. preds. narodne skupščine, Beograd.

Železničarji zbrani na shodu v Ljubljani protestirajo proti osnutku službene pragmatike, podnešenem narodni skupščini od ministrstva saobračaja in prosijo, da g. preds. izvolite sklicati anketo žel. org. — Podpis: ZJŽ in Koalicijski odbor.

Sprejeta je bila tudi spomenica žel. upokojencev, ki jo radi njene obširnosti podamo prihodnjim.

Enoglasno se je izrekla zaupnica tov. Deržiču, centralnemu odboru narodnih želez. org. in ZJŽ za njih trud in delo v boju za doseg pravic in socialno pravične službene pragmatike.

Shod je bil zaključen ob 10. uri.

Obširneje poročilo priobčimo v eni prihodnjih števil.

REORGANIZACIJA NAŠE POLICIJE.

Beograd, 14. nov. Notranje ministrstvo je odredilo, da se sestavi komisija za izdelavo zakona o organizaciji in unifikaciji policije v vsej državi. Ta komisija se je že sestavila in je bil določen za predsednika pomočnik notranjega ministra Aleksander Milović. Komisija je že pričela poslovati ter je razpravljala o vsem gradivu, ki je bil glede tega vprašanja že obdelan v raznih časopisih, knjigah in brošurah. Ko bo ta zakonski načrt definitivno izdelan, bo predložen širši konferenci strokovnjakov iz vseh pokrajin države, nakar se bo predložil zakonodajnemu odseku v rešitev.

ZVIŠANJE TARIFOV NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 14. nov. (Izv.) Madžarska vlada namerava zvišati poštne, telefonske in brzojavne pristojbine za 100 odstotkov.

Proslava Simona Gregorčiča.

Danes praznujemo primorski Slovenci obletnico smrti Simona Gregorčiča. Žalostna zgodovinska usoda podjarmljenega in teptanega naroda daje temu slavlju pretresljivo ozadje. Kajti ko je pred petnajstimi leti utihnila pesem primorskega slavca, tedaj je njegovo ljudstvo stalo v porajajočem se metežu prekipelajočih nacionalnih sil, sunkovitega gospodarskega in kulturnega pohoda proti jadranski obali. Bleščava jugoslovanske svobode se je pretakala po srcih primorskih omladinskih pokolenj, navdušenje za mile zvoke slovenske ljubavne in narodne pesmi je polnilo ljudstvo, ki je vstajalo h kulturnemu in narodnemu življenju.

Kadar bomo imeli naukovni vpogled v odvisnost duševnih energij od velikih, sredi širokih mas stoječih duhov, tedaj bomo uvideli, da je to ogromno duševno in nacionalno ustvarjajoče življenje vzniklo neposredno iz globin Simon Gregorčičevega duha. V tem je njegova socialnoduševna važnost, ki prekaša njegove pesniške vrednote.

Po kmetijskih in mestnih hišah primorske dežele se bodo vračali spomini na Gregorčičovo petje, na njegovo slovansko vero in na narodni položaj, v katerem se je tedaj nahajal primorski narod. Ta dvojna podoba bo vstala z veliko moralno silo, ki bo žarko osvetlila današnje stanje robstva in barbarstva ponižanja.

Oči se bodo raztežale v preteklost in srca bodo občutila z ledenimi krči sedanjost. Tamkaj svoboda, neovirano, samolastno življenje. Takaj sistematična nasilja, ki bi rada iztisnila iz rodne grude naše slovanske ljudstvo. Takaj barbarsko početje, ki preganja in zapira njeno razumnost, ki požiga njena kulturna svetišča, ki preganja iz uradov in šol naš mill slovenski jezik, iz cerkve slovensko božjo službo, ki pobija naše ljudi, ki uničuje imetje, ki požiga oratarske vasi, ki je kot brezpravna raja prepuščena satanskemu divjanju fašistovskih tolpe.

Ob tej obletnici se bo slovenski narod Primorja spomnil Rapalske pogodbe in srce bo zasanjalo svobodo in državno samostalnost, v kateri se nahajajo bratje po krvi in duši onstran mej.

Saj gotovo vedo, da pri nas ni vse najboljšje. Država je mlada in stresajo jo neurejene socialne in politične krize. Vendar razvoj gre neodoljivo proti svojemu cilju. Od dne do dne se jača vojaška in narodna moč. Kažejo se obrisi samostojnega nastopanja v zunanji politiki. Ne bo več daleč doba, ko bo jugoslovanska država vzdržala s svojo veliko zgodovinsko misijo in ko bo nastorila svojo gospodarsko in politično moč na obale jadranskega morja.

Tedaj se bo rudečih valov vzdignila zarja osvobođenja in slovanske sanje goriskega slavca bodo živa resnica. Zgodovina narodov je zasenčena s kalvarijami trpljenja in ponižanja. Slovanski narodi smo v posebni meri morali občutiti to grenko resnico. Ali naše zdravje, naša kulturna in narodna mladost, naše slovanstvo, ki se razteza preko dveh svetovnih delov, je neodoljivo jamstvo naše bodoče veličine.

Danes ob obletnici Simona Gregorčiča, ob obletnici, ki razdvaja dobo narodnega probujanja in narodnega suženstva, čutimo bratje v svobodni državi vso grenkobo proslave primorskega ljudstva.

Danes se jasno vidimo, da nacionalna država ne more obstojati brez nacionalnih ciljev in da je naša najsvetejša naloga, da se nanje pripravljamo.

Kaj naj še z besedami izrazimo duševne valove, ki pljuskajo sem in tja preko državnih mej ob tej žalostni proslavi smrti Simona Gregorčiča?

Modra Soča, čuj pozdrave,
sester Drine, Drave, Save:
za veliki dan osvete
zbiramo junaške čete.

Vsi na Gregorčičev večer!

IZ MEZDNEGA GIBANJA GRAFIČNEGA DELAVSTVA.

Zagreb, 14. nov. Včeraj dopoldne se je vršilo v kinematografu »Olimp« zborovanje grafičnega delavstva, ki se ga je udeležilo okoli 600 oseb, in ki je trajalo od 10. dopoldne do 12. in en četrt. Na zborovanju je bila predložena nova plačilna tarifa, ki naj stopi v veljavo s 1. januarjem 1922. Obstoji upanje, da bo prišlo z Udruženjem knjižotiskarjev Jugoslavije do sporazuma.

REŠKI FAŠISTI NA DELU.

Reka, 14. nov. Nekega dne so prišle na parnika »Budimpešta« in »Panonia« v tukajšnji luki tri osebe, oborožene z bombami. Parnika sta imela razviti jugoslovanski zastavi ter so te tri osebe zahtevale, naj se zastavi odstraniti. Iz strahu je eden izmed mornarjev zadovoljil njihovi zahtevi, na pritožbo kapetana pa se je zastava zopet izobesila z vojaškimi častmi.

PROSLAVA UJEDINJENJA 1. DECEMBRA.

Ljubljana, 14. nov. Jugoslovensko novinarsko udruženje, sekcija Ljubljana, priredi ob priliki obletnice ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev dne 1. decembra t. l. v veliki dvorani hotela »Union« velik koncert zveze ljubljanskih pevskih društev, pri katerem sodelujejo vsa ljubljanska pevška društva, operne moči in orkester dravske divizijske oblasti. To bo gotovo najlepša in najpomembnejša proslava ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno narodno državo, ker se bo na ta način najbolj dostojno manifestirala misel, ki je vodila vse sloge našega naroda ob prevratu koncem svetovne vojne. Opozarjamo na to prireditve vsa društva, ki se naprošajo, naj na ta dan ne prirede drugih zabav. Podrobnejši spored se objavi pravočasno.

Zagreb, 14. nov. Devize: Berlin 95.50 —102, Italija 1010—1055, London, izplačilo 1000—1020, London, ček 1000—1010, New York, ček 255—256, Pariz 1900—1940, Praga 294—300, Švica 5000—5100, Dunaj 4.30—4.50, Bukarešta 180—202, Budimpešta 27—28. Valute: Dolarji 250—255, carski rublji 15 —25, napoleonador 760—770, nemške marke 105—113, rom. leji 0—200, ital. lire 960—1000, češkoslovaške krone 0 —310.

Beograd, 14. nov. Valute: dolarji 67.75, leji 50.50, marke 32, levi 45. Devize: London 261, Pariz 490, New York 67.50, Milan 270, Praga 75, Berlin 25, Dunaj 1.19. Interesantno je, da v Beogradu nemška marka višje notira kot v Zagrebu.

Praga, 14. nov. Valute: marke 3510, švic. franki 1772.50, lire 381, francoski franki 678.50, funti 375, dolarji 93.50, dinarji 131.75, poljske marke 2.15, levi 49.75, leji 63.

Dunaj, 14. nov. Devize: Amsterdam 208.950—209.050, Zagreb 2248—2252, Beograd 8965—8985, Budimpešta 578 581.50, Bukarešta 3520—3530, London 23.540—23.560, Milan 24.165—24.185, New York 5998—6002, Pariz 42.555—42.595, Praga 6397—6403, Solija 3145—3155, Varšava 144—151, Curih 113.175 —114.025. Valute: Dolarji 5948—5952, levi 2895—2905, nemške marke 2372—2378, angleški funti 23.440—23.460, fran. franki 42.255—42.295, hol. goldinarji 207.950—208.050, ital. lire 23.490—23.510, dinarji 8960—8980, poljske marke 148 —150, rom. leji 3645—3655, švicarski franki 113.375—113.427, češkoslovaške krone 6397—6403, madž. krone 298.50—601.50.

Curih, 14. nov. Devize: Berlin 195, Holandija 183.50, New York 529, London 20.83, Pariz 38.05, Milan 21.65, Praga 5.80, Varšava 0.16, Zagreb 1.85, Budimpešta 0.47, Bukarešta 3.30, Dunaj 0.16, avstr. krone 0.11.

Zveza narodov.

Angleška vlada nas je takorekoč dobesedno zatočila pred Zvezo narodov radi Albanije.

Če se spominimo, kaj smo morali ves čas prenašati na albanski meji, koliko vpadov arnavskih roparjev in razbojnikov, smo upravičeni jeziti se nad angleškim postopanjem. Očitno ni prišlo do ušes angleške vlade, koliko je trpelo naše prebivalstvo v obmejnih delu južne Srbije, koliko stroškov nam je povzročilo vzdrževanje stalne obmejne vojske, ki bo kmalu organizirana v stilu nekdanje vojaške granice. Pri tem ne drži ugovor, da gre za sporno ozemlje na meji, marveč Albanci so vpadali prav tako v nesporni teritorij izven mej od l. 1913. To se pravi z drugimi besedami: Albanci kršijo na naši meji mednarodne predpise, brez ozira na sporno obmejno ozemlje, vzpričo tradicijonalnosti takega početja, ne iz političnih nagibov.

Drugo vprašanje je, kako bi izgledala naša pritožba na zvezo narodov, naperjena zoper albanske kršitve. Kdo in s kakimi sredstvi bi prisilil Albanijo k izpolnjevanju mednarodnih obveznosti? Ker smo se mi vendar enkrat na energičnejši način zavarovali zoper albanske nasilnosti se mobilizira Zveza narodov zoper nas. Dobro je; načeloma ne moremo ugovarjati, ako skuša ta novi mednarodni forum ščititi pravice napram vsem, tudi napram nam, ako seveda delamo krivico. Toda treba si je ta slučaj zapomniti. Zakaj ne more biti nikakega dvoma, da tudi po fiksiranju definitivnih meja Albanci ne bodo dali miru. Takrat bomo mi pozvali ta isti forum, da intervenira in kaznuje...

Bojimo se, da bomo pri tej priliki videli, da nudi Zveza narodov pomoč le v gotovih okoliščinah. Sodimo, da naše nezaupanje do nje prav gotovo ni neopravičeno. Koliko bi lahko naštel primerov, ko bi bila njena intervencija upravičena in potrebna, da naravnost nujna, toda nihče se ne zanaša na njo. Prav nič si seveda ne zakrivamo oči pred dejstvom, da v današnjem političnem stanju Zveza narodov ni in ne more biti nič drugega, nego — podružnica in izvršiteljica volje velike entente. Formalno seveda o tem ne more biti govora, toda dejansko ni mnogo drugače. Kajti vpliv velesil je tako velik, da direktno ali indirektno odloča o vsem. Na drugi strani pa si ne moremo predstavljati, kako bi mogla Zveza narodov izvršiti kako intervencijo zoper eno od velesil. Kako bi jo mogla prisiliti k pokorščini, ako bi se protivila njeni razsodbi? Ne, takih sredstev nima na razpolago; in velike sile bodo ostale slejkoprej nad Zvezo. S tem pa je njen pomen omejen le na slabše, manjše države.

Tak bo ostal položaj dotlej, dokler bodo v svetovni politiki odločale današnje velesile. Ko pa bosta mogli poseči aktivno in samostojno zoper Nemčijo in Rusijo v politiko, se bo situacija spremenila. Ako bo vladalo med stariimi in novimi velesilami soglasje, bo njih volja tudi — volja, merodajna za Zvezo, ako pa se bodo veledržave razdelele na dva velika nasprotna tabora,

kakor pred vojno, bo tudi ona razcepljena na dve strani in s tem njena življenska moč toliko ko paralizirana. Potem smo pač tam, kjer smo bili pred vojno.

Kako bo Zveza postopala v našem slučaju, si ni težko preostavljati. Pa tri leta po-ojne dobe nas poučujco dovolj.

Železniški zakon.

Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 13. nov. 1921 članek o »dopuni« Uredbe o ustroju ministristva saobračaja iz meseca maja t. l., ki jo je predložilo ministr. saobračaja zakonodajnem odboru. Članek je tendenciozno zavij, vzlic temu da po mojem mišljenju izhaja iz železničarskih krogov, kar je tem slabše. Imenuje se tudi moje ime in govori o licitaciji, o neuspehih in železniški pragmatiki, oziroma o osnutku iz meseca junija 1919.

Ne bi se pečal še manj odgovarjal na duševne proizvode »Jutrovega« poročevalca, ako ne bi bilo nanizanih v članku toliko zavijanj, oziroma direktne ignorance, ki nikakor ni v čast vladnemu časopisu še manj pa dopisniku. Zakoj osnutek iz leta 1919, h kateremu so stavile narodne železničarske organizacije meseca avgusta 1919 in maja 1920 svoje protipredloge, ni uzakonjen, ve gospoda pri »Jutru« najbolje, ker vladna večina pač za take bagatele nikdar ni imela časa. Neokusno je tudi napadati pomočnika ministrstva saobračaja, g. Jeliča, ki vzlic vsem vsem svojim napakam in neposelni ljubezni napram železničarstvu nima najmanjšega stika z osnutkom, ki je predložen zakonodajnemu odboru. Ta osnutek je izdelal na brzo roko g. generalni direktor Ilić, kar demokratska stranka pri »Jutru« prav dobro ve. Kuriozum je tudi konec članka, kjer se povzdiguje zastopnike demokratske stranke in kulminira samohvala vladne gospode v zadnjem stavku: Njihov interes za stvar je razviden že iz tega, da so se o zadevi dali točno informirati.

Centrani odbor narodnih organizacij že eno leto pri demokratskem klubu protestira proti krivicam, ki se gode železničarjem, a vzlic temu, da je pretežni del srbijanskih železničarjev v demokratski stranki, do danes ta klub ni hotel varovati pravice in zakonov. Kako bode v bodoče, se bode videlo; opozarjam pa, da Centralni odbor narodnih železničarjev dobro vodi računa o prijateljih železničarstva.

Ivan Deržič
narodni poslanec.

Trafičke in trgovine! Naročite najnovejšo žalne koleke D. C. M. ter jih priporočajte v nakup!

Gregorčičevo življenje

Simon Gregorčič se je rodil 15. vinotoka 1844 na Goriškem v planinski vasi Vrsno, ki spada v občino Libušnje in okrajno glavarstvo Kobarid. Nad njo se dviga močuhni Krn — goriški Triglav — pod njo teče bistra Soča, kateri je pesnik povil krasen venec v svojih poezijah. Pri hiši se pravi pri »Pomolču«. Njegova roditelja sta bila Jernej, ki se je zaradi družinskih razmer oženil že kot osemnajstletni mladenič in Katarina, roj. Gabrček, preprosto kmetiško dekle. Prvi ga je uel tamonjski vikarij Bevk, za njim njegov daljni sorodnik, vikarij Anton Gregorčič. Le ta je tudi napotil očeta, da je poslal darovitega sinka, ki je bil med več otroci drugorojenec, v Gorico v šolo. Ker je bil zelo priden, sprejeli so ga l. 1858 v deško semenišče. Tukaj se je seznanil z Ivanom Stresom, duhovitim drugom, ki mu je bil do rane smrti najmilejši prijatelj in kateremu je posvetil pesem »Grobní spomenik prijatelju«. Učil se je poleg šolskih predmetov srbsčine in češčine in z velikim užikom prebiral Prešerna, katerega je globoko poznal in visoko cenil. Na gimnaziji je bil pesnik učitelj - vzornik profesor Ivan Solar, pozneje šolski nadzornik v Dalmaciji. Ta mož je z ognjevit besedo v slavnem učencu razvel onost čisto in požrtvovalno ljubezen do slovenske domovine, ki v čarobnih žarkih odseva iz Gregorčičevih poezij. Kot sedmošollec je bil sprejet v veliko semenišče in l. 1864 napravil z odliko maturo. Tega leta je priobčil svoje prve pesmi v Janježičevem »Glasniku«. Po maturi je nekoliko ugibal, ali se naj posveti bogoslovju ali klasičnemu jezikoslovju, za katero je imel posebno veselje in mnogo zmožnosti. Odločil se je za prvo in vstopil v duhovsko semenišče. A poleg bogoslovja se je še vedno bavil s klasičnimi jeziki in je zlasti navdušen pre-

biral pesnika - starosto Homerja. V semenišču je nadalje in vedno lepše pesnil. Iz one dobe datirata znanolepi pesmi »Njega ni« in »V celici«. Dovoljši bogoslovni študij tretje leto, je bil posvečen v mašnika in 27. vinotoka 1867 pel novo mašo pri Sv. Duhu na Libušjem. Ostal je potem še eno leto v semenišču in bil 1868 nastavljen kot kaplan v trg Kobarid. Tu je ustanovil čitalnico, eno med prvimi slovenskimi, in pevski zbor, v katerem je včasih sam nastopal s svojim zvonkim baritonom. Ljudstvo ga je zelo čislalo in ljubilo. Ljubil ga je tudi njegov predstojnik dekan Andrej Jakše, zelo omikan mož, ki je namestu bolehnega pesnika večkrat sam prevzel kako pastirsko delo in mu ostal naklonjen tudi ob času, ko so Gregorčiča mnogi stanovski tovariši obsojali zaradi poezij.

Temu blagumu prijatelju je posvečena pesem »Vrlemu možu«. Iz Kobarida je začel Gregorčič priobčevati pesmi v Stritarjevem »Dunajskem Zvonu«. Priznaval se je dolgo časa za Stritarjevega učenca — v začetku se tudi pozna njegov vpliv na mlado muzo — a pozneje se je osamosvojil iz pesništva dunajskega veljavnega literata. Tesno prijateljstvo ga je tedaj zvezalo z Josipom Paglaruzzijem, pesnikom Krilanom, katerega rana smrt ga je silno potrla. Iz Kobarida, kjer je služboval do l. 1873, je bil premeščen za kaplana v Rifenberk. Tukaj se pesniku ni dobro godilo. Njegov župnik Brezavžšek mu ni bil naklonjen in služba sama mu je nakladala mnogo otepalnega dela, kar je bilo za njegovo šibko zdravje dvakrat hudo. Vendar se mu je ondotno ljudstvo zelo priljubilo, o čemer priča neznana pesem »Slovo od Rifenberka«.

Zaradi bolehnosti je stopil v začasni pokoj in dobil za pol leta 210 kron pokojnine. Prebival je tačas v Rifenberku, v Gorici in v Logatcu pri svojem rojaku in naložnem prijatelju notariu Iz-

Gospodarstvo.

Gospodarske razmere v Romuniji.

Zadnjič smo prinesli po ugodnem francoskem listu popis grških finančnih razmer, danes priobčujemo poročilo o razmerah druge naše sosedne Romunije, kakor ga je podal general. ravnatelj romunske kreditne banke v nekem nemškem listu.

Gospodarska situacija ni kakor že prej nezadovoljiva in močni padec levega kurza v zadnjih dneh nima vzroka v poslabšanju položaja ali omanjanju zaupanja. Kakor na vse vzhodne devize, vpliva nemška marka tudi na lejev kurza, ki ga topeš še zadržujejo spekulativni elementi. (Marka vpliva tudi silno na gospodarske razmere v Jugoslaviji in če bi se uresničila zadnja alarmantna poročila o bankrotu Nemčije, bi imelo to nedogledne posledice za vsa Srednjo Evropo.) Romunsko žetev cenijo z ostanki iz l. 1920 na 600.000 vagonov. Od tega bi bilo razpoložljivih za izvoz polovica in to bi bilo pri današnji ceni 4000 francoskih frankov za vagon žita skupno 1.2 milijarde francoskih frankov ali 19 milijard lejev. Pa če vzamemo tudi samo polovico, bi dalo to 600 milijonov francoskih frankov in k temu pride še izvoz lesa, živine in petroleja, ki tudi prinašajo deželni znatne kapitalije. Romunija se lahko sama preživlja in ji razen bombaža, bakra in strojev, ni potreba ničesar uvažati.

Zunanji državni dolg Romunije znaša približno 2 milijardi francoskih frankov, kar znaša pri današnjem kurzu kakih 30 milijard lejev. Drugi tekoči dolgovi znašajo 12 do 15 milijard lejev dolgov, tako da znaša ves državni dolg 45 do 50 milijard dolgov pri številu 17 milijonov prebivalcev. To bi znašalo na glavo 3000 lejev ali 200 francoskih frankov ali 80 zlatih frankov. Število papirnatega denarja je znašalo po zadnjem izkazu 13 milijard lejev ali 800 lejev na osebo. Če se primerja kroženje papirnatega denarja v mirnem času 500 milijonov lejev proti takratnemu številu prebivalstva 6 milijonov in se lej zaračuna s tremi zlatimi centimi, ne more biti govora o inflaciji bankovcev v Ro-

muniji, nizka kurzna cena leja tedaj nikakor ne odgovarja dejanskemu bogastvu dežele.

Prav po svojem italijanskem idealu so tudi Romuni prišli z razmeroma malimi žrtvami do bogatih pokrajin, kar se niti moralno ne more primerjati z žrtvami Srbije, ki še danes žanje od svojih zaveznikov samo ne-hvaleznost.

Poljedelska razstava v Beogradu. V Beogradu se je otvorila poljedelska razstava. Pri otvoritvi sta bila prisotna poljedelski minister Pucelj in Patriarh Demetrije. Razstavo je obiskal tudi Nj. Veličanstvo kralj Aleksander. Na tej razstavi so se prvič pojavili otroški poljedelski klubi po ameriškem vzorcu. Mnogi ekonomski, duhovni in učiteljski so v svojih vaseh osnovali otroške klube. Vaska šolska mladina je zemljo, ki jo je dobila od svojih staršev, obdelovala za najraznovrstnejše poljedelske pridelke, kakor fižol, krompir, koruzo itd. in se tako učila modernega in racionalnega obdelovanja zemlje. Dosedaj se je v Srbiji ustanovilo 36 takih klubov z več kot 2000 člani. Niški okraj je v tem pogledu pokazal največjo aktivnost. Deca je tam pridelala dve tretjine več krompirja, kakor njihovi starši.

Radi padca avstrijske valute se je dvignil tečaj madžarske kronske rente na Dunaju. Madžarska krona rente je notirala v prvi polovici junija še 250 kron, vzdignila pa se je do 24. oktobra na 1000 kron.

Svinčeni rudnik v mežiški dolini. Kakor znano, je prevzel neki angleški konzorcij svinčene rudnike v mežiški dolini od avstrijske »Union« rudniške družbe. Angleška družba je privpravljenala naši državi odstopiti 25 odstotkov akcij. Ker država ne more tako velikega kapitala investirati v te rudnike, je priporočljivo, da se za akcije zanima privatni kapital.

Prodaja drž. rudnika. Ministrstvo za šume in rude je odločilo, da se prodaja državni rudnik v Zabukovcu, ker se je izkazalo, da je eksploatacija rudnika v državni režiji neplodna.

Dnevne vesti.

Trafičke in trgovine! Naročite najnovejšo žalne koleke D. C. M. ter jih priporočajte v nakup!

Opustitev viza v Švici. Švicarska vlada je predlagala po svojih zastopnikih vladam v Belgiji, Angleski, Holandiji, Švedski, Norveški, da te države opuste vizum za Švico, počenši od 1. decembra t. l. Z istim dnem bo nepotreben tudi vizum za severoameriške državljane. Potni listi so tudi za nadalje potrebni. Na vizum so vezani samo oni, ki iščejo dela v Švici.

Spomenik neznanemu vojaku na Avall. Kakor javljajo beograjski časopisi, se vrši te dni na Avall izkop in svečan pogreb enega izmed junakov, ki so tam padli v boju. Odbor za postavitev spomenika ne-

znanu junaku na Avall želi, da se postavi ta spomenik v obliki vodnjaka. Raditega raziskuje geološki inštitut beograjskega vsenčilšča, se li nahaja na Avall voda in bi se li mogla napeljavati do vrha, kjer naj se postavi spomenik.

Obična sodišča za pobjanje draginje naj bi posvečala pozornost tudi velikim milinom, ki vsaki teden zvišujejo cene moka. Naj bi se v prvi vrsti takim velikim podjetjem določile maksimalne cene. Dokler pa se nadzorujejo le mali trgovci ni pričakovati nižjih cen.

Invalidski kongres v Beogradu leta 1922. Medzavezniški odbor v Parizu, ki ima reševati invalidsko vprašanje, je preko naše delegacije poslal vladi v Beogradu predlog, naj bi se njegov prihodni kongres l. 1922 vrši v Beogradu. Ti kongresi so se dosedaj, kolikor je znano, sestajali v Pa-

rizu, Londonu, Bruslju, Rimu in Zenevi. Letos bi se po sporazumu imel vršiti v Beogradu, pa se je radi težavnih razmer, v katerih se nahajamo, odgodil na prihodnje leto.

Preosnova češkoslovaških pošt. Češkoslovaški poštni minister Siba namerava ustanoviti nekako srednjeevropsko pošto unijo, ki bi se prilagodila potrebam novih držav v srednji Evropi in katera bi imela svoje središče v Češkoslovaški. Ministrstvo pripravlja nov poštni zakon za unifikacijo uredb v celi republiki. Minister je tudi povedal, da se gradi radiotelegrafična postaja v Podjebradlu, ki bo imela nalogo skrbeti za stik z radiotelegrafičnimi evropskimi in prekmorskimi postajami. Tudi se namerava zgraditi radiotelegrafično postajo v Bratislavi v varstvo brodarstva po Donavi.

Se ena stranka? »Avtonomist« poroča, da se jutri zvečer ustanovi v kavarni »Union« Slovenska republikanska stranka. — Lepa šala!

Glede notice, priobčene v predvečernji (13./XI. 1921) številki našega lista pod naslovom »Čudne pritožbe« izjavljamo, da slonijo priobčeni podatki na napačnih informacijah in da je napad na osebo obmejne komisarja Komac - a neosnovan.

Tovarne za kavine primesti (ciklorije) so z 20. oktobrom t. l. podražile svoje izdelke kar za 9 kron pri kilogramu. Opozarjamo na to ljudstvo in občinska razsodišča, da se ne bodo ljudje jezili samo nad trgovci.

»Camphor Milja« pomada za lice je najboljšo sredstvo proti pegam, vsakovrstnim madežem in izpuščajem na licu. Po uporabi nežen ten. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Glavna zaloga M. Mihelič, Selenburgova ulica.

Vreča soli najdena. Pred par dnevi se je našla blizu Kranja vreča soli. Kdo jo je našel, pove uprava »Jugoslavije«.

Liubliana.

Današnja seja načelstva NSS je preložena na jutri v sredo ob 8. uri zvečer v strankinem tajništvu.

Himen. Naš kolega, Jostp Dolanec, urednik in podvodja Dopsnega urada pokrajinske uprave za Slovenijo, se je danes zjutraj poročil z gospodično Mitroslavo Kotnikovo. Obilo sreče!

Zbor notarjev Slovenije. Včeraj 14. t. m. ob 11. se je v dvoran mestnega magistrata vršil zbor notarjev Slovenije. Zborovanja se je udeležilo 35 notarjev. Prisotni so bili tudi zastopniki državnih oblasti in javnih korporacij: poslanec Brandiner, predsednik odvetniške zbornice v Ljubljani, dr. Majaron, odvjetnik dr. Viljem Krejč, sodni svetn. Lajovic, dvorni svetnik dr. Janko Babnik, nadsvetnik Jerovec, Gustav Pirc in okr. glavar Škarja. Predsednik notarske zbornice g. Aleks. Hudovernik je otvoril zborovanje. Povdarjal je, da so se slovenski notariji še v bivši Avstriji vedno neustrašeno borili za pravice slovenskega naroda. Nato je bila kralju Aleksandru poslana udanostna brzojavka, na kar je zbor izvolil prezidij in sicer za predsednika g. A. Hudovernika, za podpredsednika dr. Sorlija, potem dva zapisnikarja not. kand. dr. Grobelnika in notarija Rado Jereba iz Konjice. Po stvarnih razmotiranjih in raznih predlogih je bilo končno osnovano »Društvo slovenskih notarjev v Ljubljani«. Odbor se je sestavil takole: g. dr. Ant. Kuhar, predsednik; dr. Fr. Horvat, podpredsednik; dr. Ljudevit Grobelnik, tajnik; Niko Lenček, blaginjak; dr. Ant. Barle, dr. Ivo Šorli in Iv. Ušlekar, odborniki.

Il. mladinski koncert Glasbene Matice v počastitev spomina blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja se vrši v sredo dne 16. t. m. ob 6. uri zvečer v veliki dvorani hotela Uniona. Na vrsto pridejo priiglašeni sledeči zavorod: l. državna gimnazija, državna realna gimnazija, državna realna gimnazija z nemškimi učnim lezikom, državna velika realka, licej, dvorazredna državna trgovska šola in l. deška meščanska šola. Pripominjamo, da so sedeli že vsi oddani, pač pa se še lahko dobo stolišča za ta koncert na večer koncerta od 8. ure dalje pri blaginji.

Prošnjo za pokojnino, poslano naravnost na ministrstvo, so mu oddli; zaradi tega je vstopil zopet za nekaj časa v službo, da bi mogel iznova prositi za penzijo. Živel je največ ob skromnih in nesalnih dohodkih, ki mu jih je prinašalo njegovo posestvo. Šele 10. svečana l. 1888 se mu je izjemoma po mnogih ovinkih dovolila letna pokojnina 680 K. L. 1888 je izdal drugi zvezek poezij, katere je založil Josip Gorup, veletržec na Reki in pesniku izplačal 6000 kron. S tem denarijem je Gregorčič poravnal dolgove, ki jih je napravil kupivši zemljišče in zgradivši svoj dom. Nevarno je obol el. 1901., vendar je še okrevl. V boleznih in po boleznih je zlagal svoje predsmrtne in posmrtnice ter jih izdal v tretjem zvezku in dobil zanje od istega Gorupa 3000 kron.

Ves čas se je bital mesta, toda po prestani bolezni je prodal l. 1903. svoje posestvo za 8000 K in se meseca majnika preselil v Gorico. Najel si je preprosto stanovanje v Katerinski ulici in si v njem priredil majhno kapelico, kjer je maščeval. Očetje kapucini in celo nadškof dr. Frančišek Sedej so mu ponudili prosto stanovanje pri sebi, a v svoj skromnosti je ponudbo odklonil.

Med prijatelji, katerih neka smo že omenili, ne smemo pozabiti profesorja Erjavca, s katerim je Gregorčič mnogo občeval in ki mu je pri poznan stal na strani kot izbor poznavatelj slovenskega jezika. Najljubši prijatelji na Kranjskem pa so mu bili Ivan Hribar, župan ljubljanskega mesta; Ivan Vrhovnik, župnik v Trnovem in Jakob Aljaž, župnik na Dolenjem, ki je več njegovih pesni vglasbil. Te zasluzne može in pa svojega vršnjaka, že omenjenega prijatelja Gruntarja, je pesnik večkrat obiskal in se priči — kakor bi slutil bližjo smrt — od njih posloviti zadnje leto svojega življenja 1906.

Simon Gregorčič je bil visoka sloke

postave, intuzgentnega, ljudomilega obraza in vse življenje bolj rahlega zdravlja. Zadnja leta je v Gorici največ občeval s profesorjem Ivančičem, katerega je tudi postavil za izvrševatelja svoje oporoke.

V petek 16. listopada l. 1906. je pesnika med mašo zadela kap. Odstopil je pred epistolo od altarja in sedel k mizi, nakar so poklicali zdravnika in kmalu zatem izpovednika. Prve dneve je bil bolnik precej zmeden, potem nekaj dni pri polni zavesti, v sredo pa je pritisnila pljučnica, katere ni zmogel. V soboto 24. listopada je ob navzočnosti prijatelja in izpovednika o. Lina, bratranca župnika, zdravnika dr. Breclja in večletne postrežnice Cile ob 10. uri 10. minut izdihnil svojo veliko dušo. Pet minut prej je pri polni zavesti krčevito prijel in poljubil sv. razpelo. V oporoki jo postavil za glavnega dediča »Šolski dom« v Gorici, za katerega je ves gor-el in ga že v življenju podpiral. Želel je tudi preprostega pogreba, česar mu seveda hvaležni narod ni mogel izpolniti. Nebrojne množice so ga hodile kroit, ko je ležal na mrtvaškem odru med častno stražo »Sokolov«. V podeljek dopoldne se je vršil veličasten pogreb, kakoršnega ni videla Gorica. Prepeljali so ga v rojstni kraj, kakor je želel v oporoki. Za slovo sta govorila profesorja Berbuč in Ozvald. Zbor glasbenega in pevskega društva pa mu je zapel njegovo pesem-ljubljanko »Najazaj v planinski raj«. Tedaj ni bilo nobeno oko suho. Na poti v domači kraj so krsto povsod častno sprejemali in spremljali in 2. listopada so ga po maši zadušnici in pridici slovesno pokopali na pokopališču pri sv. Lovrencu.

Tam zdaj počivajo telesni ostanki vzornega domoljuba, največjega poljudnega slovenskega pesnika, nepozabljenega narodovega ljubljena.

Anton Medved, Simon Gregorčičeva posla

— V važni stanovski zadevi se skliče. Sestanek članov slov. zdravniškega društva v Ljubljani na med. oddelku prim. dr. Jenko, v četrtek dne 1. tm. ob 5. uri pop. Odboj.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani** obvešča vse svoje člane, ki so glasom obrtniške lista, odnosno od 1. januarja 1916 dalje glasom koncesijske listine upravičeni za trgovino z mlekom, da si smejo istega nabavljati z mlekom, in niso prav nič vezani na razglas tržnega nadzorstva z dne 9. novembra t. l. ker je ta brez predmeta in protipostaven.

— **Dvajset ustanov po 100 kron** za obubožane ljubljanske obrtnike ima oddati magistrat. Prošnje je vlagati do 5. decembra 1921. Podrobnosti, kdo ima pravico in kakšne morajo prošnje biti, je izbrati iz razglasa, ki je nabit javno na magistratu.

— **Izgubila se je ročna torbica** z modro svilenim podlogo in žepnim robcem s črkama F. H. Pošten najditelj se naproša oddati na naslov: F. Komar, Franciskanska ulica 10-1.

— **Izgubila se je srednja svota denarja** z denarnico od trgovine Voltmann, po Prešernovi ulici do Marilinih trga. Pošten najditelj se prosi, naj odda proti nagradi Drago Zemljak, Rajhenburg.

Maribor.

Škof dr. Mihael Napotnik je nevarno obolel. V petek je bil predviden vpričo stolnega kapitla, duhovščine in bogoslovcev. Izpremembe pri odvetnikih. Pisarno dr. Osenjaka je kupil trgovec g. Oset, kjer bo otvoril spekerijski trgovino. To pisarno je nameraval kupiti dr. Slokar, ki pa je sedaj vstopil kot družabnik k dr. Kodermanu. Znan nemški koncipient dr. Ziegler se je preselil stalno v Gradec.

Vendar so se našli pri skupnem delu Sokoli in Orli! Prodajali so oboli rapalske znake Jugoslovanske Matice.

Obojen odvetnik. Na 115.000 K je bil obojen dr. Juritsch, ker je pri prodaji neke hiše napravil namenoma napačno kupno pogodbo, pri kateri je bila država precej oškodovana. Tako poroča »Volksstimme«. Druga odvetnika v Mariboru ni, kakor znan dr. Fritz Juritsch iz Studenceh, ki je bil nekdanji župan v Studencih in glavno za točičke vseh protinarodnih elementov. Spominjamo se, da je dr. Fritz še lani javno zatrjeval, da je »ein loyaler lugosl. Staatsbürger«. Zdal je pa pokazal svojo lojalnost napram naši državi. Ta človek, ki je toliko gorja in preganjanja napravil našim ljudem, bil bi moral biti po prevaru izgnan. A v Ljubljani in Beogradu je vedno našel prijatelje, ki so verjeli njegovim sladkim besedam. Zdal pa vidijo, koga so šteli. Sicer pa tudi sedaj pričakujemo, da bo dokončno dr. Juritsch dokazal, da je nedolžen, kakor se mu je še vedno posrečilo potom ljubljanskim in beogradskim zvez.

Nabavljatna zadruška drž. uslužbencev ima sedaj primeren lokal ter je svoj obrat povečala. Nujno rabi dobroizvedenega nakupovalca za sprejeto in manufakturno. Kavcije 10.000 K. Plača po dogovoru.

Izjava. Glede popravkov obrat. ravnanstva v štev. 270 z dne 5. februarja 1921. Vaše c. l. na notice »iz delavnice j. z. v Marib.« in »Razmere v kurilnici j. z. v Marib.« izjavlja podpisana podružnica ZJZ sledeče: »Ker smatra mariborska javnost, da so bili članki, katere popravila obratno ravnanstvo lansirani iz vrst tukajšnje podpisane podružnice, katere naj bi bila z navedenim popravkom desouvirana, izjavljamo, da z omenjenimi noticami ni v zvezi ne podružnica ZJZ Maribor ne njeni tukajšnji odsk. članki sta gotovo izšla iz narodno nečestitarskih krogov, na podlagi se razširili govoric. O jako žalestih narodnostnih razmerah v tukajšnji delavnici in kurilnici, povemo obrat. ravna, da samo nerodna sustava Jotičnih članov, ki sama že prica, da ni bil pisal železničar o zadevah točno informiran, je dala obrat. ravna. možnost, da jih s svojimi oficijelnim popravkom v javnosti nekoliko oblaži. Izjavljamo, da jo danes ni obrat. ravna. se nikdar popravilo nobenega članka, ki bi ga bila objavila podpisana podružnica o žalostnih narodnostnih razmerah pri j. z. odsk. skušala popraviti, in teh članov ni bilo malo. Smo prepričani, da tudi v bodoče ne bode moglo obrat. ravna. naših članov opravljati, ako bomo prisiljeni iste objavljati.

Dramatično solo v Mariboru, ki jo vodi že drugo leto Milan Skrbinek in ki je že lanske sezone »kazala lepe uspehe, pripravila svojo drugo javno produkcijo, pri kateri se vpričo Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi«.

»Za spomin si je vzela neki prenočevalec. Pri zlitem konju zjutraj na vse zgodaj dve rjuhi in blazino. V zgornji je navedel napačno ime.

4000 ali 3000 K bakšisa? O tel. zadevi, ki smo jo posneli po »Slovenici«, da je neki trgovec dal 4000 K »mazila« za dva vagona, poroča »Straža«, da je tisti »neki trgovec živinski trgovec iz Kranjske, ki pa je dal 3000 K »mazila«. Imena dotičnega trgovca seveda tudi ne pove »Straža«. S takimi noticami trpi ugled celega stanu železničarjev, ki je vsaj pri nas čistih rok in ne pozna podkupovanja. Sicer taki slučaj niso izključeni pri posameznikih pri tolikem številu, a železničarji hočejo ostati čistih rok kljub »umazaniam«. Časom. Zato ne pavlino sumničiti, ampak z imeni na dan, pa naj si bode dotičnik, ki je sprejel mazilo Peter ali Pavel. Sicer bi pa tisti »neki živinski trgovec iz Kranjske, ki je mazal storil najboljšo, da bi bil celo zadevo naznanil na pristojno mesto, mesto da jo je razlagal občinstvu v železniškem vozu in blati cel stan.

Ordo surovosti so pokazali naši rezervisti, ki so došli te dni na orožne vaje. Srbi in Macedonci so zapustili te vojašnice v redu, ko so odšli na granico. Za njimi pa so prišli slovenski rezervisti, ki so prostore ponesežali, šipe razbili in poučne protikolobne slike potrgali raz sten. Ali ni bilo toliko rednega vojaštva, da bi take posamezne divlake prišli in spravili tja, kamor spadajo. Zaradi nekaterih takih surovin trpi dobro ime vseh in tudi škodo nosimo vsi, zakaj država smo mi.

Umrl je v bolnici 29 letni Krešimir Turkovič, hrvaški rojak, ki je bil sedaj trgovec v Rušah.

Na seli mariborskega mestnega sveta dne 11. t. m. zvečer se je med drugim sklenilo povabiti vojaško oblast, da namesto iz Maribora premeščenega podpolkovnika Skabarja imenuje drugega zastopnika v stanovanski svet. Na znanje se je vzela ostavka mestnega zdravnika dr. Trenza, ki se s 1. majem prihodnjega leta preseli kot kopališki zdravnik na Dobro. Glede prodaje mestnih vojašnic je stvar dozorela tako daleč, da se je načelniku pravnega odseka odvetniku dr. Lasbovarju

poverila sestava kupnoprodnajne pogodbe. — Lesni tvrdki »Drava« se je dovolila zgradba enonadstropne vile v graškem predmestju. Druge važne stavbne zadeve so se morale odložiti iz dnevnega reda, ker se je poročevalce, mestni stavbni svetnik Baumel ponesrečil. Padel je namreč po stopnicah in si zlomil rebro.

V mariborski zastavljalnici se bo dne 7. decembra t. l. vršila licitacija zapadlih predmetov.

Mariborsko udruženje gledaliških igralcev se je obrnilo na mestno občino s prošnjo, da se mu dovoli v Kazini prirejati varijete predstave. Zadržna seja mestnega sveta, ki se je pečala s predmetom, je prošnjo zavrnila.

Ravnatelj tukajšnje podružnice Narodne banke, g. Skušeku je včeraj umrla hčerka Tatjana.

Česka družba, ki je zaprosila občino za odstop primerne parcele za zgradbo kemičnih tovarn, namerava urediti svoj obrat v velikem slogu. Zaposlila bi okrog 500 delavcev.

Veliko pokrajinsko obrtno razstavo priredi Slovensko obrtno društvo tekom prihodnjega leta. Priprave so se deloma pričele že sedaj in se tudi že sprejemajo prilave na naslov razstavnega odbora slovenskega obrtnega društva v Mariboru, Aleksandrova cesta 22.

Sinočnji koncert »Glasbene Matice« je uspel dobro, dasiravno vsled drugih prireditvev obisk ni bil najboljši.

Zadnji snež je dobrodu napolnil naše ulice, katere so sedaj pričeli čistiti. Kako pa se to dela, je videti prav neprijetno v Jurčičevi ulici, kjer je široka vrsta delavcev s krampi lomila sneg in s tako silo udrihala po asfaltnem tlaku, da ga je na več mestih poškodovala. Se trikrat bo treba takega snega in čiščenja in Jurčičeva ulica bo podobna znani Kolodvorski ulici v Ljubljani.

Sin v Frankopanovi ulici stanuječe Fr. P. je bil od redarja zasaden, ko je v javnem nasadu delal škodo. Ker je njegovo ravnanje povzročilo materi škodo, se je skušala znesti nad varnostnimi organi in je javno na cesti zabavljala nad njim, da vidijo vse to, kar se sploh ne zgodi, drugega sploh ne, ker vedno spijo. Ker se za opomine v bližini se nahajajočega redarja ni zmenila in ga je celo žalila, je bila aretirana.

Celje.

Zganimo se! Prejeli smo iz Celja: Draginja narašča. Cene živinskih potrebščin se od dne do dne dvigajo. In mi gledamo vse to, tarmamo, a nič ne ukrenemo proti temu. Zavedajmo se vendar, kdor si sam pomaga, temu Bog pomaga. Nastopimo proti pljavkam naše krvi odločno ter ne pustimo se jim več izsesavati. Danes hočemo navesti slučaj, katerega je tudi tukajšnji list »Nova Doba« navedel v eni svojih števil. Jaka so se pri nas podražila na 10 K komad, izvozniki pa jih eksportirajo v Švico in pri tem »skafte« postajajo milijonarji. Mi pa stradamo. Kdo pa si to gospoduje? G. Zupancič v Celju na primer pokupi vse, a ti uboga para strada. On je postal baje že milijonar. Vsi se zganimo, da napravimo konec temu izsesavanju ubogega ljudstva. Treba bo napraviti po českem vzorcu, ki so te pljavke javno gnali po mestu s sramotilnim znakom na telesu, da ljudstvo ve, kako zaničevanja vreden je tak človek, ki brezvestno izkorišča na take in razne načine svoje sodržavljanke.

Simfonični koncert muzike dravske divizije obliži v Ljubljano se je vršil minulo soboto zvečer v »Unionu« v Celju. Uspeh je izborni. Proizvajale so se med drugim skladbe: M. J. Glinka Overture k operi »Ruslan in Ljudmila«, dalje Mendelsohnov violinski koncert s spremljevanjem orkestra, pri katerem je nastopil violinski virtuos g. A. Rlek. Svojska ga je igrala že v Celju gđ. Brandlova s spremljevanjem mariborske vojaške godbe. Končno se je proizvajala tudi Brucknerjeva simfonija v štiri delih. — Kapelnik g. dr. Cerin je žel dolgotrajno priznanje in odobravanje navzočega občinstva.

Mestno gledališče v Celju. V nedeljo popoldne je v mestnem gledališču celjskem priredilo izobraževalno društvo »Bratstvo« dve igri »Dnevnik«, vesoljigra v dveh delih, spisal E. pl. Baernfeld, poslovenil za slovenske odre priredil Rudolf Dobovšek ter burko v enem dejanju »Damoletjev meč«. Ze na zabaven večer v Nar. domu ste se igrali te igri z dobrim uspehom ter nudili občinstvu mnogo zabave. Tudi v nedeljo se je igralo izborno ter se popolneje in v popolno zadovoljnost občinstva. — Med odmorji je sviral tamburaški zbor »Bratstva«. Želimho naše »Bratstvo« kmalu zopet videti na odru.

Dela pri invalidskem domu v Celju so že skoro gotova in bo isti, kakor čujemo, v kratkem otvorjen. Na poslopju sedaj skoro ni poznati, da je bila nekdanj to stara razdrapana vojašnica, tako je sedaj vse lično in lepo preurejeno. Na dvorišču se je pozidalo še eno novo poslopje in tudi hodnik ob cesti se bo lepo preuredil.

Tvrška »Prvan« d. d. v Celju, ki izdeluje kravate in druge podobne izdelke ima sedaj svoje prostore na Glavnem trgu v hiši, kjer je trgovina z manufakturno űreh.

Ptuj.

Sestanek najemnikov. Danes ob pol 8. uri zvečer se vrši v Narodnem domu sestanek vseh najemnikov in podnajemnikov v svrhu izvolitve pripravljalnega odbora za ustanovitev podružnice stanovanskih najemnikov za Slovenijo. — Ker je ustanovitev podružnice zelo važna, je dolžnost vsakega najemnika, da se ga udeleži.

Kruh na vago se v Ptuj ne prodaja, temveč kar na oko. Pri tem se dogaja, da nima štrca kruha nikoli 1 kg, kakor je to po cenah, po katerih se kruh prodaja določeno, temveč vedno manj. Celu 75 dkg težke štruce so se prodajale za 1 kg. Občinskemu razsodišču bi bil marsikdo kvaleten, če bi se tudi v Ptuj takoj zaukazala prodaja kruha na vago.

Martinov večer prirejen v soboto v Narodnem domu od pevskega društva »Zarja«, je nad vse pričakovanje krasno uspel. Prosta zabava s petjem se je ob igranju tamburaškega zbora tukajšnjega vojaštva razvila na koncu v ples, ki je trajal do 2. ure zjutraj.

Glavno zalogo tobaka in trafiko v Krovki ulici namerava sedanja imeteljca opustiti. — Prišlo bo torej do nove oddaje. Ker bi se z oddajo dobro preskrbelo 4 do 6 invalidov, naj bi se društvo pobrigalo, da se ista odda le invalidom, ne pa kakor do sedaj vdomam višjih uradnikov, ki imajo že svojo dovoljno pokojnino.

Mast se je zadnji čas prodajala od 84 do 90 K kg. Čim je običajno razsodišče do-

ločilo maksimalne cene, je naenkrat vsa mast izginila. Tukaj naj bi trgovci pokazali, koliko jim je za dobrobit naroda, na katerega se vedno sklicujejo!

V javno bolnico je bil pripeljan z nožem težko ranjen Jurij Pernek iz Brezove gore. Ranila ga je iz ljubosumnosti Marija Drobiš.

Sokolstvo.

Seja zletnega finančnega odseka se vrši v četrtek dne 17. t. m. točno ob pol 9. uri zvečer v saveznih prostorih v Narodnem domu.

Književnost in umetnost.

Kazališni almanah za godinu 1922. U prvot polovici meseca prosinca o. g. izlazi tiskom Hrv. štamparskog zavoda d. d. Osiček prvi jugoslovanski kazališni Almanah, a donleži će u glavno ovo: 1. U kalendaru smrtne i rodne dane svih naših znamenitih i znatnih glumaca i pjevača. 2. Domaćih i stranih dramatika i muzičara. 3. Stručne članke o kazalištu (gluma i muzika). 4. Prospekte o organizaciji i repertoaru sviju kazališta u Jugoslaviji. 4. Celokupnu organizaciju Udruženja glumaca SHS (članove i funkcijonare). 5. Autografije naših prvih glumaca umjetnika i pjevača. 6. Odlomke iz života pojedinih kazališnih radenika. 7. Silke inscenacija na našim kazalištima, te slike kazališnih umjetnika. 8. Beletrističke članke u vezi s kazalištem. 9. »Iza kulise« (šale). Osim toga bit će posvećena pažnja i svim ostalim granama umjetnosti (slikarstvo, kiparstvo, glazba, lipeba knjiga itd.) te će u tom Almanahu biti zabilježena imena njenih jugoslovanskih zastupnika, a donleži će po mogućnosti i neke njihove radove i fotografije. Ovim se umoljavaju gđ. i gdje, umjetnici, da nam prema gore navedeno pošlju svoje priloge, ustup ključke svoje i svojih radova, te jave svolu adresu naldale do 20. studenoga o. g. na naslov: Redakcija Kazališnog Almanaha 1922, Osiček, Narodno kazalište.

Ravnokar je izšel 1. letnik »Zbornika znanstvenih razprav«, ki ga izdaja professorski zbor juridične fakultete v Ljubljani v samozaložbi, z naslednjo vsebino: 1. prof. Bilimović: Nekoliko misli o narodno gospodarski vedi; 2. prof. Dolenc: Pravosodstvo pri novomeškem inkorporiranem uradu nemškega viteškega reda v letih 1721 do 1772; 3. prof. Jasinski: Kaj je nepotrebnije za slovensko primerljano pravno zgodovino; 4. prof. Krek: Pomen rimskega prava nekdanj in sedaj; 5. prof. Kušelj: Codex Iuris canonici in njegov pomen za cerkev in državo; 6. prof. Lapaine: Kolizejske norme civilnega medpokrajinskega prava v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev; 7. prof. Pitamic: Nove smeri v pravni filozofiji; 8. prof. Skumović: O dokazani moči trgovskih knjig; 9. prof. Škerli: Uredba o zaščiti industrijske svojine. — Knjiga se naroča pri vseh knjižarnah v Ljubljani ali naravnost pri dekanatu juridične fakultete.

Gledališče in glazba.

Repertoar Narodnega gledališča:

Drama.

Torek, 15. nov.: zaprto.
Sreda, 16. nov.: Komedija zmešnjav. B.
Četrtek, 17. nov.: Revizor. Izven.
Petek, 18. nov.: Komedija zmešnjav. D.

Opera.

Torek, 15. nov.: Rigoletto. A.
Sreda, 16. nov.: Evangeljnik. D.
Četrtek, 17. nov.: Carmen. E.
Petek, 18. nov.: zaprto.

Primorje.

Uraden umor. V Marezigah je orožnik ustrelil 39letnega Ivana Babiča samo zato, ker je zbežal pred orožniki, ki so ga poprel opetovano pretepli v svoji vojašnici. Ljudstvo je silno razburjeno.

Za narodni obrambni sklad je dosedaj zbranih 52.929 lir.

Stavka v ladjedelnicah v Trstu in Tržiču še vedno trajaj, kar delodajalci vstrajajo pri zahtevi, da se morajo delavske plače znižati.

Koroško.

Zadeva odvetnika g. dr. Savbaha. Kakor znano je celovška odvetniška zbornica zabilježila domačinu dr. Boštjanu Savbahu vpis v imenik odvetnikov na Koroškem, češ, da je »politično nezanesljiv«. Sedaj je tudi najvišje sodišče na Dunaju pritožbo dr. Savbaha zavrnilo z motivacijo, da v tem oziru ni pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo. Kaj ko bi naše merodajne oblasti preiskale, ako so razni nemški advokati pri nas politično zanesljivi?

Razlika. Ob obletnici plebsicla so Nemci in nemčurji v Velikovec sklenili, da se zasebni slovenski šoli v St. Rupertu in St. Jakobu na noben način ne smete otvoriti. Istotako pa je naš minister za prosveto razpisal natečaj za izdelovanje začetnic in čitank za madžarske in nemške šole v Jugoslaviji.

Pokrajina.

Dol pri Hranitniku. V nedeljo se je tu vršil javen škod narodno - socialistične stranke, ki je za tukajšnje razmere siljano uspeh. Šhod je otvoril tov. Logar ter po kratkem uvodnem govoru oddal besedo odvet. kandidatu tov. Dobovščiku iz Celja. Le-ta nam je nato v zanimivem, nad pol-druugo uro trajajočem govoru, z njim lastno prečiznostjo naslikal današnje obupno stanje delovnega ljudstva ter nam tudi stvarno dokazal, kje tičijo krivci, kje iskati vzrokov te neznozne draginje, ki ogroža existenco delavca, kakor tudi malega obrtnika in malega kmeta. Pokazal je tudi pot, po kateri bi se dalo pri draginji v okoli, če bi naša vlada imela zmisel in dobro voljo za to. Splošno odobravanje pri poslušalcih — ne glede na stranko — naj bo govorniku v dokaz, da je njegovo zrno padlo na rodovitna tla, da bo njegovo trud rodil tudi sadove. Naša želja pa je, da se priredi več takih šhodov, ki niso le zanimivi, temveč tudi poučni.

Z Vinice nam poročajo: Kdor je kdaj čital v časopisih ali čul govore o vinskih Radičevih somišljenikih in oristaših, bi bil

gotovo pričakoval, da se ob zadnji mobilizaciji ne bodo vsi vpolkanci odzvali vojaškemu pozivu. A odkorakali so vsi do poslednjega vesele pesmi prepevaje proti Črnoliju, češ: »Bomo že pokazali Madžaru, kdo smo!« To je bil tako lep in vesel prizor, da nas je navdaj s trdnjo vero v veliko jugoslovansko bodočnost. Ljudstvo se ne zmeni več za Radiča, ki je samo zato trosil med narod krive nauke in nazore, da si je napolnil in natlačil žepa, a potem je vsem zapeljancem pokazal hrbet in umolknil. Narod vidi, da moramo biti kar najtesneje zedinjeni s Srbi in brati Hrvati. Tudi zunanji svet bo bolj čislal našo državo, če bomo edini, vsi za enega in eden za vse, zakaj v slogi je moč, a pred močjo bodo imeli naši neprijatelji respekt. Da smo imeli pri nas letošnje poletje hudo sušo, smo že poročali. Zadnje dni smo dobili dež in sneg, ki je pokril za peden na debelo breg in plan. V vodnjakih imamo zdaj vodo, studenci pa se še niso odprli. — Šolsko poslopje, ki smo se ball zanj, da se bo zdajdalj zrušilo v dolino in bi se tudi bilo, da ni bilo od ene strani vse podprto z bruni, smo temeljito prenovili, kar stane obično malo manj ko 200.000 K. Koliko manjše stroške bi bilo imeli s šolskim poslopjem, če bi ga bilo popravili pred leti. Za prejšnje županstvo pod zloglasno Königovo komando se ni brigalo prav nič za občinske interese. — Poštar Kambič, ki je tukaj neutrudno deloval v narodnem in kulturnem oziru, nas je zapustil. Premeščen je nekam na Stalersko. Pri nas je bil splošno priljubljen in mu vsi želimo obilo sreče v zeleni štajerski deželi!

Drobiž.

* Iz Angleškega prostozidarstva. Če tudi prostozidarske lože drže svoje zaključke v največji tajnosti, vendar se v zadnjem času sliši o posebnem zadržanju angleške velike lože, katere se ne nahaja v najboljših odnošajih z drugimi ložami v Evropi, najmanj pa z Velikim Orijentom v Francoski. Glavni vzrok posebnega zadržanja Angležev leži v tem, ker so sklenili, da prekinajo vse odnošaje z ložami, katere se vmešavajo v politične borbe in katere podpirajo komunistično propagando. Oni so pripravljani sodelovati samo z onimi, ki verujejo v Boga in sveto pismo kot božjo besedo. Vodstvo prostozidarskih lož v Angliji je popolnoma v rokah protivnikov komunizma in onih lož, ki delajo za propast monarhizma in konstitucionalnih vlad.

* Karel Habsburg in ura. Ko je Karel Habsburg stopil na prestol, je naročil v Zurichu pri urarski tvrdki Billiam uro, katere ima naznanjati ure in minute z zvoncec. Ura mora imeti tudi barometer, kompas in budilno godbo. Kazalci in številke se morajo v temi svetiti. To naročeno uro so sestavljali čez poldrugo leto. V tem času pa so se razmere temeljito izpremenile in Karel je postal prvi madžarski dezerter. Sedaj je pa ta ura dogotovljena toda naročnika »od nikoder ni«. Tvrdba pa se vsled tega nič ne jezi, ker bo uro lahko drago prodala. Ura je razstavljena, pred izložbo pa se zbira množica ljudi in gleda uro, ki kaže pot proti — Madeiri.

* Orgije ameriških filmskih podjetnikov. Ze večkrat smo pisali o čudnem življenju ameriških filmskih igralcev in podjetnikov. V sled visokih plač in dohodkov so si lahko privoščili vse, karkoli jim je srce pozelelo. Naposled se začeli v filmskem mestu Los Angeles prirejati nečuvne orgije. Komaj se je nekoliko pozabila tragedija lepe igralki Virginije Rappe iz San Franciska, je že prišel na vrsto drugi slučaj filmskega podjetnika Steina. Ta je priredil v družbi dveh mladih deklet velikanski zabavni večer, na katerem se je tako napil, da je umrl vsled zastrupljenja z alkoholom. Policija je mnenja, da se je dogodil zločin, toda zdravniki so ugotovili, da je moral mladi moč umreti vsled preobilo zavžitih močnih pijač. Tako se vsaki čas pojavi kaj novega od ameriških filmskih veličin.

* Odkritje Lionardovega rokopisa. Kakor poročajo iz Rima, je profesor modenske univerzitet De Toni o priliki arhivalnih raziskavanj o biografiji Gian Battista Venturija našel Lionardov rokopis. Znano je, da je Venturi, preden je zmanjkalo nekaj Lionardovih spisov, prepisal vse njegove spise. Njegov prepis je ležal pozabljen v biblioteki v Reggio. Ko je za to zvedel De Toni, je te rokopise poiskal in ugotovil, da so isti popolni. Poleg tega je našel tudi nekaj ročnih črtežev Lionardovih, za katere se je smatralo, da so izgubljeni.

* Nov ženski poklic. Medicinska röntgenologija se je v zadnjih letih razvila do nepričakovane višine. Za zdravljenje in opazovanje raznih bolezni se poslužujejo zdravniki röntgenovega stroja. Pri tem potrebujejo seveda asistentov, za katero službo so se izkazale ženske kot posebno spretno. Na Dunaju so ustanovili šolo, v kateri so se učile ženske manipulacije z röntgenovim strojem. Takoj po tečaju so dobile dobro plačana mesta po vsem svetu. Tečaj je trajal 6 mesecev. Kandidatinje so bile deklice s srednjo šolo, ki so imele že preje prakso v službi bolnikov.

* Kaj naj jedo pevci? Lep glas je pri pevcu odvisen od oblike grla in od tega, kaj dotični pevec je. Neki angleški zdravnik je sestavil specialno jedilno listo za pevce, ker n. pr.

preobilo kosilo zelo močno deluje na tok krvi in zbog tega tudi na živce in glas v grlu. Radi tega se mora pevec varovati preobilni jedi, posebno pa takih jedil in pijač, ki razdražijo kri. Sploh naj se je vsaj dve uri pred petjem in sicer lažje jedi, kakor pa druge dni kadar ne poje. Posebno priporoča juho z jajcem, tudi je dobro jemati surova jajca ali med. Izvrstno vpliva na glas pomarančni sok ali voda od prekuhanih suhih sliv. Lahko vino in pivo ne škoduje glasu. Cigarete in cigare so škodljive, vendar je znano, da so bili ravno najboljši pevci strastni kadilci.

* Nečloveška mati. Te dni se je vršila v Finsteren razprava proti vdovi Niquet, ki je obtožena, da je bacnila svojega sina v morje. Obtoženka je vdova po sir-mašnem uradniku, je zdrava in polna življenja. Niquetova se je bavila z vsem in z vsakomur, dokler se ni slednji seznanila z nekim pomorskim častnikom v nadi, da jo bo vzel za ženo. S prvim možem je imela dva sina. Začela se je bati, da ne bi bila sinova povod zaprekam in razprtjam v novem zakonu. Vzela je oba otroka in se šla z njima sprehajati na morsko obalo. Mlajši sin Armand je šel za materjo po robu neke pečine, od tam je padel v morje in utonil. Obtoženica trdi, da ga je mati sama bacnila v morje. Žena je odločno zanikala, toda v senzacionalnem procesu, ki se je vršil sredi občne napetosti številnih poslušalcev, zagovoril se je mali njen sinek in potrdil, da je mati njegovega starejšega brata res pahnila v morje. Niquetova je bila obsojena na 20 let težke ječe.

* Lov na karmelitarico. Iz Strassburga poročajo, da je neki francoski kapetan v družbi dveh častnikov navelil v karmelitski samostan z nakano, da odpelje najlepšo nuno. Rekel ji je, da je njena obitelj spoznamna s tem, da gre ona iz samostara in da se poroči z njim. Toda lepa karmelitarica ni hotela slušati »ženunov« glas. Vojaške in cerkvene oblasti vodijo obširne preiskave o tel stvari.

* Najvišja zgradba iz železnega betona se nahaja v Ameriki in na Japonskem. Še pred nekoliko leti je bila najvišja zgradba iz betona neki tovarniški dimnik iz l. 1909, ki se nahaja v Great Falls v Ameriki. Visok je 154 metrov v premeru pa iznosi 15 metrov. Deselet pozneje je bil zgrajen še višji dimnik iz železnega betona v Saganoseu na Japonskem. Visok je 167 metrov, na širino meri 29 metrov, notranji zračni prostor pa 7 metrov in to na najvišjem mestu. Ta dimnik se ob času velikih orkanov vije kakor trs. Severna Amerika je brzo presegla Japonsko, zgradišči dva dimnika, enega v Pacomli in drugega v Anacandli. Prvi je visok 174 metrov, a drugi celo 196 m.

* Kaj vse prinaša Maksim Gorki iz Rusije? Maksim Gorki je pred nekaj dnevi dospel v Berlin. Na svojem potovanju se je zadržal par dni v Stockholmu in pri tej priliki je dal novinarjem interesantne podatke o svojem potovanju po Nemčiji. Gorki pravi, da je bila glavni vzrok njegovega potovanja po Nemčiji, želja, priti v dotiko z nemškimi nakladnimi tvrdkami v Leipzig in da stopi z njimi v dogovor glede izdajanja najnovejših del ruskih pisateljev in učenjakov. »Glejte tu zabol,« je rekel Gorki, kazale na ogromni potni kovček, »tu se nahajajo najdragocnejši rokopisi, na katere pazim bolj kakor na oko v glavi. Tu so vse največje znamenitosti, kar so jih ruski učenjaki ustvarili zadnja tri leta. Tu je neko delo bivšega telesnega carjevega zdravnika profesorja Fedorova, ki hoče iznenaditi naobraženi svet z veliko senzacijo. Imam s seboj tudi neko veliko matematično delo od profesorja Ščeglova in tam zopet učeno razpravo dr. Manjuhina o tuberkulozi. Dr. Manjuhin je sredi vrtine meščanske vojne — tako je končal Gorki svoj intervju — neprestano stremil za svojim znanstvenim ciljem in jaz vam zamorem reči, da je sredstvo proti tuberkulozi izumljeno.

* Tip sovjetske deklice. Ce se govori o sovjetski deklici, je treba misliti o mladih ruskih ženah sploh, katerih najmanj dve tretjini se ravna po sovjetskih naredbah. Pogosto se pripeti, da prejšnja dvorna dama ali žena z visoko naobrazbo in znanjem mnogih jezikov dela s komunistinjo, ki je pred prevarom opravljala najnižja dela. Vse skupaj pa pripomorejo k še večji zmešnjavi že itak velikega boljševiskega nereda. Drugo njihovo skupno svojstvo pa je, da so vse izredno lepe, tako da se zdi, da v Moskvi grdih žensk sploh ni. Ce tudi že par let pogrešajo finih tkanin in modnih listov, so vendar te ženske ostale zelo elegantne. Kako so si ohranile eleganco, to je njih tajnost. Neki Anglež se je čudil modernosti ogrinjala in klobuka neke dame, na kar je zvedel, da je ogrinjalo napravljeno iz zavese, klobuk pa iz starega, bogato vezanega robca. Med delom v ruski se govori samo o ljubezni. Sovjetske deklice živijo od ljubezni, kateri se udajo do skrajnosti. Ce so razočarane, gredo v smrt. Ljubezen je pri njih uničila več življenj kakor bolezen in lakota.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.